

PLAGIARISM ÎN ARHITECTURĂ

Alisa SOLOGORNIC

*Department of Architecture, ARH-212, Faculty of Urban Planning and Architecture,
Technical University of Moldova, Chisinau, Republic of Moldova*

Autorul corespondent: Alisa Sologornic, alisa.sologornic@arh.utm.md

Coordonator științific: Viorica ȚIBICHI, conf., univ., dr., Universitatea Tehnică a Moldovei

Rezumat: *Arhitecții mereu au căutat inspirație din clădirile din trecut. Efectul de plagiarism a apărut din cauza că arhitecții se supun tendințelor și standardelor impuse de societate. Cu cât mai tare aceștia sunt influențați de diverși factori, ca inovațiile, materialele, funcționalitatea, critica, etc.*

Cuvinte cheie: *arhitectura, originalitate, influență, inovații, materiale, plagiat, funcționalitate, idee.*

Introducere

Arhitectura este o formă de reprezentare a societății, de la structuri monumentale, orașe până la reședințe. Când proiectăm ceva, aceasta este influențat de idei, credințe, activități, relații și organizarea socială pe care o susținem. Aceste clădiri sunt cele care ajută la menținerea formelor sociale ale societății.

Ele sunt rezultatul nevoilor sociale. Acestea găzduiesc diverse funcții; au un aspect bazat nu numai pe caracteristicile fizice, ci și pe ideea societății de adecvare.

Existența plagiatului în arhitectură [1]

În mijlocul diferitelor zone neatinse ale industriei creative, plagiatul arhitectural și încălcarea drepturilor de autor sunt pe primul loc. Adesea deghizat ca o inspirație sau o influență, linia fină dintre ele a devenit mai neclară din cauza erei digitale. Foamea de muncă mai bună, mai ușoară a dus proporțional la o creștere a practicilor neetice pe scară largă. Instrumentele moderne sunt utilizate pe scară largă pentru a le manipula. Aceste instrumente au fost un catalizator pentru toate formele de plagiat arhitectural, o problemă care a persistat atâta timp cât profesia a fost recunoscută.

Inspirația pentru o clădire poate veni din istorie, artă, modă, natură, chiar și obiecte de zi cu zi. Uneori, elementele altor clădiri pot acționa ca sursă de inspirație. În special din perioada Renașterii, arhitecții caută inspirație spre clădirile din trecut. De ce să nu includeți o caracteristică într-o clădire nouă pe care ați văzut-o funcțional cu mult înainte?

Exemple de plagiarism

Un arhitect a intentat un proces în care se invocă plagiat împotriva lui David M. Childs și Skidmore, Owings & Merrill, susținând că o versiune timpurie a Freedom Tower(fig. 1) a fost copiată din proiectul său de acum șase ani.

Elizabeth Harrison Kubany, purtătorul de cuvânt al SOM, a emis următoarea declarație către Co.Design prin e-mail despre proces:

One World Trade Center este, fără îndoială, cel mai înalt proiect construit din lume în memoria recentă, iar aceste tipuri de proiecte atrag adesea oameni care pretind în mod înșelător dreptul de proprietate asupra designului. Acest proces intentat ieri este deosebit de suspect, deoarece el depune acțiune în iunie 2017 pentru un design care a fost dezvăluit public pentru prima dată în iunie 2005 și care a fost finalizat și închiriat în 2013.

Forma One World Trade Center este o formă geometrică simplă și iconică și SOM a arătat, de nenumărate ori acum, originile conceptului său și dezvoltarea designului său(fig. 2). Acest proces se simte ca o încercare de a atrage atenția sau banii și suntem siguri că această afirmație se va dovedi fără teme [6].

Figura 1. One World Trade [6]

Figura 2. Stânga – design-ul arhitectului, dreapta – Freedom Tower [6]

În majoritatea ultimilor 500 de ani, imitația a fost cea mai sinceră formă de linguire arhitecturală. Modelul a fost stabilit în timpul Renașterii, ai cărei arhitecți încercau să recreeze clădirile Romei antice. Faptul că majoritatea acestor clădiri erau în ruine a însemnat că designerii au trebuit să facă o mulțime de reconstrucție creativă, dar asta nu a modificat principiul de a învăța din – și de a copia – trecutul. Invenția era necesară, dar nu era cel mai important factor [2].

Cupola Sf. Paul(fig. 3) a lui Christopher Wren, de exemplu, este de neconceput fără cupola Sf. Petru(fig. 4) a lui Michelangelo din Roma. Când Thomas Ustick Walter a proiectat domul Capitoliului din Washington, D.C., l-a modelat după modelul lui Wren, nu pentru că nu avea idei proprii, ci pentru că admira atât de mult originalul [4].

Figura 3. Cupola Sf. Paul [4]

Figura 4. Cupola Sf. Petru din Roma [4]

Un caz de plagiat acuzat al unei clădiri a avut loc în timp ce Zaha Hadid construia o serie de trei clădiri în Beijing (fig. 5). O pereche complet similară de clădiri din Chongqing, China, a început, de asemenea, construcția, ambele scheme urmând să fie finalizate mai întâi (fig. 6). Forma unică a acestor clădiri era lată și conică, cu balcoane învâluite, cu margini rotunjite pentru a arăta ca niște pietricele care se lipesc în nisip.

Termenul „piraterie” a fost folosit în mass-media, deoarece Zaha Hadid a speculat că „piraiții Chongqing au pus mâna pe unele fișiere digitale sau redări ale proiectului” pentru a proiecta și a începe construcția versiunii lor aproape în același timp cu cea originală. În ciuda protestelor ulterioare din lumea designului profesional, Hadid a răspuns că dacă modelele „copy-cat” ar prezenta mutații inovatoare, „ar fi incitant”. Într-o mișcare ironică, Chongqing Meiquan a lansat sloganul publicitar pentru proiectul lor: „niciodată menite să copieze, ci doar să depășească”. În cele din urmă, ambele seturi de clădiri au fost finalizate și nu s-a întâmplat nimic în continuare.

Figura 5. Galaxy Soho [5]

Figura 6. Meiquan 22nd Century [5]

Există o separare neclară și nuanțată între imitația arhitecturală ca act de plagiat, față de replicare și inovare ca fază inerentă și progresivă a unui proces de proiectare activ. Toate clădirile sunt compuse din tehnici și strategii, elemente și idei, care s-au precedat. Chiar dacă două clădiri ar avea exact aceleași planuri, așa cum se vede în Wangjing SOHO (fig. 7), realizarea lor, datorită unei multitudini de parametri pământeni, inclusiv economic și climatic, va fi semnificativ diferită.

De asemenea, conceptul de copy-paste nu reușește să recunoască faptul că proiectarea unei clădiri se extinde mai departe decât planurile unui arhitect și, în aproape toate cazurile, mult timp după construirea clădirii. Spațiile sunt în mod continuu modelate, re-imaginare și reinterpretate de utilizatorii lor – un concept care nu este ușor de acceptat de către arhitect [5,7].

Figura 7. Wangjing SOHO [5]

Figura 8. Individualitatea distruge Arhitectura [5]

Sindromul de originalitate [3]

Potrivit A/Prof. Bayl-Smith, arhitectura suferă astăzi nu din cauza plagiatului, ci din cauza unui sindrom de originalitate.

„Când arhitecții încearcă să facă ceva complet original, ei nu produc neapărat o clădire mai bună”, spune ea.

Originalitatea nu ar trebui să fie neapărat cea mai mare valoare a unui arhitect, spune ea. În timp ce arhitecții vor, fără îndoială, să aibă stilul lor individual, imperativul de a fi unici ar putea fi în detrimentul domeniului (fig. 8).

„Văd că arhitectura de astăzi, în unele cazuri, a devenit un exercițiu foarte bazat pe formă, adesea în detrimentul calității spațiului sau a altor aspecte cruciale ale arhitecturii. Nu mai contează dacă răspunde la ceva care are legătură cu site-ul, locul sau oamenii – se pare că vrem doar să arate diferit”, spune ea.

În egală măsură, mulți arhitecți sunt venerați pentru descendența lor și celebrați pentru că aduc un omagiu influențelor lor, A/Prof. spune Bayl-Smith.

„Este o reflectare a respectului unui arhitect pentru locul de unde venim”, spune ea. „S-ar putea să le placă felul în care el sau ea detaliază ceva, așa că iau o parte din acel stil al arhitectului pentru că este un mod fantastic de a face ceva, de a rezolva o problemă.

Ea consideră că este rațional ca arhitecții să facă perfecționări bazate pe convențiile celor mai bune practici și că extragerea din corpul de cunoștințe al profesiei ar trebui să fie mai acceptată.

„Dacă nu este luat cu răutate – în cazul în care ar putea fi pur și simplu replicat și copiat-lipit – și, în schimb, este aproape un remix de mici rafinamente combinate cu specificul timpului și al locului, este mai bine decât a crea ceva cu totul diferit și nou, care să nu aducă nimic. valoare reală, de lungă durată”, spune ea.

„Dacă altcineva a făcut ceva foarte bine, de ce nu ai vrea să încerci să o faci așa cum a făcut-o ei? Nu există premii pentru reinventarea roții.”

Concluzie [4]

Nicio clădire nu este 100% originală, deoarece este nevoie de o echipă de oameni pentru a duce un proiect prin proiectare până la finalizare. Toți acești oameni aduc influențe din experiența anterioară de muncă și lucrările de arhitectură în care au jucat un rol. Există doar atât de multe materiale din care să aleagă, așa că în mod firesc, vor exista o mulțime de clădiri similare pe tot globul.

Forma sau forma unei clădiri poate avea mai multă varietate, mai ales pe măsură ce inovațiile în inginerie și programe de calculator avansează. Un arhitect face mai mult decât să organizeze bine spațiul pe hârtie.

Povestirea, contextualizarea site-ului, calitatea luminii și a aerului, vederile și liniile vizuale, texturile, pragul și multe altele se reunesc pentru a crea o arhitectură bună. Acesta este ceva insuflat arhitecților în timpul învățământului universitar; că multe părți funcționează simultan pentru a face o arhitectură bună.

Cel mai bun mod pentru studenți de a observa și de a învăța acest lucru este prin studierea precedentelor, unde sunt încurajați activ să cerceteze proiecte construite și să încorporeze părțile de succes ale precedentului în propria lor muncă.

Referințe:

1. Cum influența devine plagiarism <https://universityobserver.ie/when-does-influence-become-plagiarism-in-architecture/>
2. Când arhitecții copie <https://www.archdaily.com/964785/when-architects-copy>
3. Diferența între inspirație și plagiere <https://newsroom.unsw.edu.au/news/art-architecture-design/architecture-fine-line-between-inspired-and-copied>
4. Plagiarism și Arhitectură <https://www.architecturelab.net/plagiarism-and-architecture/>
5. Cazul Zaha Hadid <https://archinect.com/features/article/150002511/never-meant-to-copy-only-to-surpass-plagiarism-versus-innovation-in-architectural-imitation>
6. Cazul One World Trade Center <https://archinect.com/news/article/150165417/the-lawsuit-against-som-s-alleged-plagiarism-of-wtc-continues-by-the-skin-of-its-teeth-says-judge>
7. Цибики В.С., Бандалак Л.М., Кочтов Г.Ф., *Влияние архитектуры на психологию человека*, Материалы X Международной научно-практической конференции Комсомольск-на-Амуре, «Региональные аспекты развития науки и образования в области архитектуры, строительства, землеустройства и кадастров в начале III тысячелетия», 14-16 декабря 2022 г., сс. 117-121, ISBN 978-5-7765-1538-5 (Ч. 1) [FKS_1.pdf \(knastu.ru\)](#)